

VURNIKOVA ŠTUDENSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

Radovljica, 1. junij 2021

KONČNO POROČILO STROKOVNE ŽIRIJE ZA IZBOR VURNIKOVE ŠTUDENSKA NAGRADA ZA LETO 2021

Mednarodna žirija za Vurnikovo študentsko nagrado 2021, katere člani so bili

- arhitekt Tomaž Krištof, predsednik žirije,
 - arhitektka Maja Ivanič,
 - arhitekt Martin Mutschlechner iz Innsbrucka
- in
- krajinski arhitekt Zaš Brezar,

se je preko ZOOM platforme sestala 13. in 17. maja 2021.

Na letošnji razpis za Vurnikovo študentsko nagrado se je prijavilo sedem študentov: Zala Dimic, Julija Koželj, Nejc Novak, Mirko Popović, Marko Primažič, Rožle Toš in Filipa Valenčič, ki so organizatorju poslali svoje eseje in predstavitvene mape.

Po branju esejev in večkratnem ogledu predstavitvenih map – individualno in skupaj –, se je žirija odločila:

- Vurnikovo študentsko nagrado 2021 prejme **Filipa Valenčič**.
- Vurnikovi študentski priznanji 2021 prejmeta **Mirko Popović** in **Marko Primažič**.

Čestitamo nagrajenim študentom, vse pa spodbujamo pri nadaljnjem študiju in delu.

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

UTEMELJITEV

FILIPA VALENČIČ

Vurnikova študentska nagrada 2021

Kritični esej Filipe Valenčič o novem koprskem mestnem parku prinaša prepričljive argumente: trdi, da je jedro uspeha dobrega načrtovanja multidisciplinarno oblikovalsko delo, pri katerem strokovnjaki vzdržujejo medsebojni dialog ob spoštovanju strokovnega znanja drugih. Njena kritika je argumentirana, usmerjena tudi h "krajinski arhitekturi brez krajinskih arhitektov".

Filipino delo odstira raznolikost njenih interesov. Učinkovito in brez truda obvladuje vse faze oblikovanja, od analize in načrtovanja, do izbire rastlin in izdelave občudovanja vrednih akvarelov.

Razumevanje zapletenih kontekstualnih danosti in njihovo preobražanje v nove izkušnje je največja moč njenega dela. Takšni so načrt za obnovo parka Dornava, ki se ukvarja z zgodovinskimi prostorskimi značilnostmi, ali vasi Goče, kjer na značilnem kraškem terenu oblikuje otroško igrišče. Njeno delo odraža igrivost, sistemsko in konceptualno razmišljanje, izjemne predstavitvene sposobnosti, samoiniciativnost in predvsem strast. Pri vsakem projektu je podrobno opisala svojo udeležbo, kar je žirija zelo dobro sprejela. To bi lahko bil vzor predstavitve tudi za bodoče kandidate za nagrado. Skratka: domišljeni, močni in poetični projekti s prefinjeno grafiko in predstavitvijo.

MIRKO POPOVIČ

Vurnikovo študentsko priznanje 2021

Filozofsko besedilo o bistvu arhitekture – o arhitekturi, razpeti med različne pole bivanja – je napisano dobro in prepričljivo. Mirko Popović zna svoje filozofske misli preleviti tudi v izvirnost arhitekture, kar ni pogosta lastnost študentov.

V svoji predstavitvi ponuja raznolikost svoje arhitekturne vpletenosti v koncept in merilo: močne osnovne ideje trmasto izpelje do konca. Njegovi projekti se zdijo kompaktni in dosledni. Odražajo sposobnost oblikovanja funkcionalnih in prepričljivih stavb z nemoteno jasnostjo konceptov. Zdi se, da so nekatera dela narejena z neverjetno lahkoto, občasno humorna in z že razvitim osebnim pečatom. Predvidevamo, da bo Mirko Popović zrasel v samosvojega arhitekta, zato je nagrada dobra spodbuda za njegovo nadaljnje delo.

MARKO PRIMAŽIČ

Vurnikovo študentsko priznanje 2021

Esej Marka Primažiča o okoljski krizi in stabilnosti razkriva aktualna vprašanja gradbene industrije. Zanimivo besedilo je večinoma zapisano kot niz citatov.

Projekti v njegovi predstavitveni mapi so profesionalno razviti. Žirija sicer ni mogla ločiti med njegovimi projekti in njegovimi prispevki pri birojskih projektih, vendar so Markove upodobitve izjemne in dokazujejo njegovo sposobnost predstavljanja zapletenih ambientov. V svojih grafikah ponuja zrel pogled, ki ceni preprostost in izvrstno sporoča idejo svojih arhitekturnih prizadevanj. Odrska hiša je odličen primer njegovih bolj zanimivih in naprednejših idej.

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

ZALA DIMC

Zala Dimc je napisala aktualno besedilo o pomanjkljivem sodelovanju med urbanisti, arhitekti in krajinskimi arhitekti. Esej je ustrezen poziv vsem sodelujočim pri prostorskem načrtovanju: močno multidisciplinarno sodelovanje bo zagotovilo ustrezne rešitve.

Njen portfelj odraža sistemsko in kompleksno razmišljanje o velikih krajinah. Pri svojem delu dosledno sledi projektnim ciljem in ustvarja preproste, a učinkovite rešitve. Morda je pomanjkanje pozornosti pri oblikovanju najti pri projektih, ki se urbanega prostora lotevajo skozi človeško merilo.

JULIJA KOŽELJ

Misli Julije Koželj o pandemiji in vlogi arhitekture kot družbenega katalizatorja so primerne času, v katerem živimo, a nekoliko naivne in zapisane v preveč preprostem jeziku.

Skozi projekte v predstavitveni mapi si prizadeva pokazati svoje ustvarjalno razmišljanje, hkrati pa dela dela poetično in dobro premišljeno. Čeprav opisuje svoje delo skozi vrsto "poglavij", portfelj potrebuje več strukture in ključnih informacij. Majhni projekti so lahko razumljivi, dobro predstavljeni, z zanimivimi študijami materialov in s pravo mero umetniškega pristopa.

NEJC NOVAK

Nejc Novak v svojem eseju jasno kaže izjemno ambicijo po izboljšanju arhitekture v Sloveniji. Zaznava več pomembnih izzivov, s katerimi se v smislu življenjskega standarda dejansko srečujemo. Besedilo je zelo kritično, splošno kritiko podpirajo nekateri konkretni primeri.

Njegov portfelj kaže bolj tradicionalen pristop. Obsežni projekti so zelo ambiciozni, vendar vsi osnovne ideje ne razvijejo do konca. Morda bi lahko bili renderji in ostale grafike predstavljeni na nekoliko bolj privlačen način.

ROŽLE TOŠ

Esej Rožleta Toša o Jožetu Plečniku prinaša preprosto razlago Plečnikovega uspeha: njegova arhitektura nagovarja arhitekta in širšo javnost, medtem ko večino druge arhitekture 20. stoletja razumejo le strokovnjaki. Njegov portfelj prikazuje široko področje študentovega zanimanja. Projekti so kompleksni in grafično odlično predstavljeni. Rožletova sposobnost, da gledalca takoj očara s svojimi vrhunskimi abstraktnimi upodobitvami, je uravnotežena s projekti, ki so včasih nekoliko preveč dobesedni, na primer spominski kompleks v Mekinjah. Kljub temu je njegov poetičen in narativen pristop eden najbolj zrelih med vsemi letošnjimi udeleženci. V projektu zapuščenih hiš v Sečoveljskih solinah Toš s subtilnim posegom zaznamuje nekoč naseljene, danes pa propadle ruševine. Podoben odnos in obvladovanje arhitekturnega dialoga sta vidna tudi v svetišču v Studorju, kjer je nova zgradba s spoštljivim odmikom vstavljena v staro ruševino. Zdi se, da sta empatija in dobro prepoznavanje bistvenih potreb uporabnikov njegovo najmočnejše orodje za doseg treznih in prizemljenih del, kot je na primer hišica na Dobravi.

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE | Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju | Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana
DŠ 58 10 672 71 | MŠ 6379141000 | Sberbank banka d.d. | BIC banke: SABRSI2X | IBAN: SI56 3000 0001 0594 764

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

© Jana Jodif | 2021

© Jana Jodif | 2021

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE | Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju | Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana
DŠ 58 10 672 71 | MŠ 6379141000 | Sberbank banka d.d. | BIC banke: SABRSI2X | IBAN: SI56 3000 0001 0594 764

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE, Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju
Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana

44

Arktora esaja in prejemnica Vurnikove študentske nagrade za leto 2021 je študentka krajinske arhitekture na UL BF.

Besedilo: Filipa Valenčič, portret: Jana Jočič

Mestni park Koper je bil sgrajen leta 2018. Na tem območju so v prostokotni letali celine in tu je bil glavni dostop do stavega mestnega jedra na obalo. Ko je mesto ralo, so se valne postali zapeljivale s parkirališč, bankami, nakupovalnimi središči. Del območja je ostal nerazvit in v ikarju utesene rastline so se pojavila zamisli o parku.

Tako kot v mnogih pristaniških mestih je tudi v Kopru pristanišče velika ovira med mestnim središčem in morjem: približno 2,6 km obale na območju pristanišča ni dostopne za javnost. Le majhen del obale zasledajo plaže, zato je namen parka nekoč postati mestna plaža. Tako je Koper tipičen primer (post)industrijskega pristaniškega mesta, ki želi svoje obkroževalce očarati na drug način: s privlačivijo drugične, nove identitete. Industrijska podoba se nadomešča z rekreacijskimi območji in lovi se turistiki in politiki vlak »krajnostnega razvoja«.

Razprava o tem območju poteka že desetletja, a leta 2016 je, tik pred volitvami, takratni župan Boris Popovič razpisal natečaj za park. Tukaj bi opozorila na dejstvo, da natečaj ni bil javen, ampak je bilo pet ponudnikov prej povabljenih, enega pa je komisija izbrala na podlagi vloge za predhodno kvalifikacijo. Na razpisu je smagel biro Inota, projektiranje, d. o. o., za izvajalca pa je bil izbran najcenejši ponudnik. Za svojo zasnovo je park med številnimi nominacijami prejel mednarodno nagrado The Plan Award na področju krajinske arhitekture.

Novonastali park se naenkrat na obstoječo promeno, na drugi strani pa meji na parkirišče, cesto in kanal. Močni robovi jasno določajo prostor parka, komunikacija z okolico pa vedno: na poteka prek promenade, torej s morjem. V parku nas nenehno spremlja pogled na morje in njegovo čisto površino, ki se razteza do obzorja. Minost morske gladine in razmnožnost elementov vsvarjata dinamičen pogled in izkušnje na

na promenadi tvorita ozadje parka na zahodni strani, na severni strani pa se odpira stalen pogled na staro mestno jedro z značilnim zvokom mediteranskega mesta.

Okostje parka so betonski elementi, ki nas spominjajo na valove. So v nasprotju s strogi geometrijskimi in ritmičnimi volumi okolice (drevesi, parkirišča) ter enakomernimi površinami (cesta, kanal). Dolgi organski elementi se raztezajo po prostoru ter hkrati povezujejo programke otake in ločujejo intervestirane, intimne kotičke od bolj odprtih prostorov. Betonski elementi različnih višin tvorijo tribune, ploščalne stene, sedišče in igralne površine, nudijo neteto možnost za uporabo prostora, razpršeno tlačenje namesto jasno opredeljene poti pa spodbujajo svobodno gibanje. Pravsa prav cel park deluje kot veliko igrišče. Bogata vertikalna plastnost in razmnožnost elementov vsvarjata dinamičen pogled in izkušnje na

splošno, na primer izkušnje predstave v kateri smo prisotni kot gledalci na odru, v vrediču dopajanja. Morje ne služi le kot kulisa, temveč njegova prisotnost prelina vodne elemente po celotnem parku. Po besedah avtorjev vsi ti (vodnjaki, jezovi, šklopinski in letalski konstrukcijski) simbolizirajo morje in ga posnemajo s spreminjanjem oblike in načina predstavitve (brezja minerala). No, ziti se, da sta razmnožili prisotnost teh vodnih elementov tako močno, da so se ločili od konteksta morske kulise in začeli igrati svoje predstave. Velika fontana zvezit zastav v široki paleti barv, kar v prostoru ustvari tako močan poudarek, da drugi elementi postanejo komaj vidni: statisti v ozadju. Posledično je vizualno povezano z morjem težko začuti.

Drugi vgrajeni element izkušnje je zvok. V parku je nameščen sistem zvočnikov, ki zagotavlja tehnično podlago za prireditve, kot so koncerti in glenje ali gledališke predstave. Obstoj te infrastrukture odprla njihovo organizacijo in s tem spodbujajo njihovo vzdrževanje. Prostor velikih tribun je zasnovan kot prostor za večje prireditve, drugi mikroprostori v parku pa lahko služijo kot različni energijski ostri.

Avtorji parka so med snovanjem naredili študijo o pticah, po zgraditvi parka pa se je prek zvočnikov sprva prenosila življenjska ptica. Parada je, da takšni zvoki motijo scilicet pravih ptic. Te izgovarjajo energijo, misle, da je tu ranje primeren življenjski prostor – neovirani park pa to ni. Ko bo na območju za ptice dovolj razpoložljive hrane, bodo prišle same. Po pritožbah okoljevarstvenikov je življenjskega zamenjala klasična glasba. Bachelove skladbe iz visoko postavljenih zvočnikov kropejo vti, da smo se spoprijeli z rezinjo igrjo, in ko okoli sebe zagledamo kamere, nameščene na stolpih, nas vse skupaj nekoliko preveč spominja na kakšen TV šov. Oblikovalci: s svojim delom dejansko nekaj oblikujeta. Projektno poglobljeno, daje želeno i-hodilce, referenčno točko, h kateri ves čas teči. Toda v krajinski arhitekturi, kjer je material živ in potrebuje čas za rast, traja desetletja, da dosežemo to referenčno točko. Park je veliko več kot vsota njegovih umetniških elementov površin, črt in prostornine, ne glede na to, kako harmonično so ti uspejni. Je živ sistem, ki se sčasoma spreminja, razvija in prepleta neteto procesov. Teh procesov ni mogoče uprizoriti, ponarediti, temveč jih mogoče samo spodbujati. Zato glavno vprašanje tega parka ni estetske narave. Leži zunaj dosega pogleda, v njegovih koreninah. Avtorji so oblikovali vizualno udoben, funkcionalno prilagodljiv prostor številnim množici, ki ustreza družbenim potrebam. A ziti se, da je bil postopek gradnje kopskega mestnega

parka predvse hiter, tekma z naravo. Poleg umetnega življenjskega ptice je težava tudi umestitev prevlečkih dreves. Njihove korenine se niso mogle dobro vti, zdaj pa drevesom grozi zamenjava. Izbrani najcenejši izvajalca je privlekl do tega, da je – po mnenju kot leta dni od gradnje – na tlačenju vodnjaki in kamniti ploščah, ki nastavljajo most (ter vodno gladino, je odra bloda. Karo takšni neuprni odprto vprašanje strokovnosti posoja in posledično vprašanje vloge, torej prisotnosti krajinskega arhitekta.

Krajinska arhitektura kot poklic se je uradno pojavila lele v 20. stoletju. A ziti se, da družba – kljub zrenemu valu (upamo si mu reči zelena historija) – krajinske arhitekture kot samostojnega poklica še danes ni v celoti prepoznala. To kajo številni primeri v praksi, pravna degradacija poklica in celo spolno obalo pomarjanje tega, a čim se poklic dejansko ukvarja. (Prepričana sem, da smo vsi že ničkolikokrat slišali vprašanje: kaj kina arhitektura?) Tak odnos do stroke je viden tudi na primeru parka v Kopru. Če se enkrat preletimo seznam avtorjev parka (in trenutno pre-zremo dejstva, da niti javnega razpisa ni bilo), bomo opazili, da je bil v enoslici arhitektov le en strokovnjak za nalogo krajinskega arhitekta. Sprva se ziti vicoeno. Avtorjem je uspelo oblikovati čudoviti park, v čem je torej razlikal? Res je, tako krajinski arhitekti kot arhitekti oblikujejo prostor. Prostor ni razdeljen na zunanega in notranjega, obstaja le eden. Sociološki procesi, ki se v njem odvijajo, so enaki. Uporabljena kompozicijska načela so v osnovi enaka, univerzalna. Ključna razlika je v zgradbi prostora, materialih: ti so umeteljska umetelja, a hkrati tudi njegov izraz. Prav ti ločijo različne vrste umetnosti. Čeprav si vsi prizadevajo za to, je vsak umetnik mojster svojega materiala in posre procese, ki v njem potekajo. Slikar uporablja črtilo in sliko, igralci: svoje telo, glasbeniki instrumenti, vme-niti material krajinskega arhitekta pa je narava. Arhitektura je a priori interaktivna. Prostor in ljudje se prepletajo, postanejo eno – tako kot igralci in scenografija, le da dolgoročno in v vsakdanjem življenju. To daje prostoru-konu oblikovanju izreden pomen in moč. Konstrukcija prostora je dejansko politična. Pomembni sestavni načrtovanja in oblikovanja sta moč in znanje. Za drugo je (na žalost) treba uresničiti prvo, prva pa brez druge ne obstaja. Vsaj ne na dolgi rok. A za ta rok gradimo družbo.

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA 2021

Ob 100-letnici visokoleskega študija arhitekture na Slovenskem, ki je bil organiziran na pobudo arhitekta Ivana Vurnika, so Center arhitekture Slovenije, Občina Radovljica, Krajna skupnost Radovljica, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani ter fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru leta 2021 ustanovili Vurnikovo študentsko nagrado za perspektivnega študenta/studentko arhitekture, krajinske arhitekture ali urbanizma.

Vurnikova študentska nagrada se za celoten študijski opus opredeli študenti in študentke 4. ali 5. letnika enovrstnega magistrskega študijskega programa Arhitektura (UL FA), ali 2. letnika dvougostopenjskega študijskega programa Urbanizem (UL FA), ali 2. letnika magistrskega študijskega programa Arhitektura (UL FA) ali 2. letnika magistrskega študijskega programa Krajinska arhitektura (UL BF). Vsako leto podelijo eno Vurnikovo študentsko nagrado in dve enakovredni priznanji.

Nagrada je davčna in finančna (njena vrednost znaša 1500 EUR neto) ter je namenjena študijskemu potovanju. Dobitniki/dobitnica Vurnikove študentske nagrade bo v okviru naslednjih Vurnikovih dnevov pripravila predavanje z vti s potovanja. Podletita se tudi dve lastni priznanji v vrednosti 500 EUR neto, ki za prejemnika prejemnika ne pomenita obveznosti. Letos smo prejeli sedem nominacij, ki jih je pregledala strokovna žirija. Žirijo so sestavljali: Tomaž Kristof, Studio Kristof, predsednik žirije; Martin Matušič, predstnik mednarodne konferencie Piranski dnevi arhitekture (Slovenija); Martin Matušič, predstnik mednarodne konferencie Piranski dnevi arhitekture (Slovenija); Martin Matušič, predstnik mednarodne konferencie Piranski dnevi arhitekture (Slovenija); Strokovna žirija je nagradeno izbrala glede na kriterije kakovosti, edinstvenosti in inovativnosti izbranih predstavljanih projektov, vsebino esaja ter različni prispevek k razmisleku o arhitekturi in urbanizmu.

* Nagradjeni esaj ne odraža nujno mnenja uredstva.

PODČR: KRISTOF

Objava esaja prejemnice Vurnikove študentske nagrade 2021 v reviji HIŠE, št. 118

VURNIKOVA ŠTUDENTSKA NAGRADA za leto 2021

CENTER ARHITEKTURE SLOVENIJE | Zavod za izobraževanje o arhitekturi, prostoru in oblikovanju | Rimska cesta 1 | SI – 1000 Ljubljana
DŠ 58 10 672 71 | MŠ 6379141000 | Sberbank banka d.d. | BIC banke: SABRSI2X | IBAN: SI56 3000 0001 0594 764